

Valsts kanceleja

Piektais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2022. - 2025. gadam

Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta
sadarbības memoranda īstenošanas padomes sēde
2022. gada 30. martā

Inese Kuške un **Zane Legzdiņa-Joja**,
Valsts pārvaldes politikas departaments

Valsts kanceleja

Plāns – daļa no Latvijas dalības Atvērtās pārvaldības partnerībā

OGP vadītāja Sanjay Pradah tikšanās ar Ministru
prezidentu Krišjāni Kariņu 2019. gada 4. decembrī

Open
Government
Partnership

Valsts kanceleja

Atvērtās pārvaldības 2022. – 2025. gada mērķi un darbības virzieni

Jēgpilna un
efektīva
**sabiedrības
līdzdalība** izsvērtu
un kvalitatīvu
lēmumu izstrādē

Valsts institūciju
darba sabiedrības
interesēs
**atklātība un
caurskatāmība**

**Pašvaldību
atvērtība** un
iedzīvotāju
iespējas iesaistīties
savas pašvaldības
darbā

Valsts kanceleja

Iedzīvotāju idejas

Koprades platformā atvertalatvija.manabalss.lv
apkopotās
104 iedzīvotāju idejas
kalpoja par pamatu plāna izstrādei

Valsts kanceleja

Atvērtā pārvaldība – ceļā uz uzticēšanos

- ❑ Atvērtās pārvaldības plāna pasākumi ilgtermiņā var **veicināt uzticēšanos valsts pārvaldes institūcijām**
- ❑ Atvērtās pārvaldības pasākumi var sniegt pienesumu **NAP2027** stratēģiskā mērķa – **sociālā uzticēšanās** – sasniegšanā, kas ietver arī lielāku dažādu sabiedrības grupu **savstarpējo uzticēšanos**
- ❑ Atklāti un saprotami lēmumi un sabiedrības līdzdalība ir **stimuli**, lai sabiedrība uzticētos valsts pārvaldībai un **lēmumu leģitimitātei mūsdienu demokrātijā**
- ❑ 2022. gada jūnijā gaidāms OECD Uzticēšanās pētījums (**OECD Trust Survey**) (piedalās arī Latvija)*

* <https://www.oecd.org/gov/trust-in-government.htm>

Valsts kanceleja

Galvenie izaicinājumi saistībā ar uzticēšanos

- ❑ Salīdzinājumā ar citām ES valstīm **sabiedrības uzticēšanās valsts pārvaldes institūcijām Latvijā ir diezgan zema**. Pandēmijas laiks parādīja - svarīgi uzkrāt iedzīvotāju uzticēšanās kredītu
- ❑ Eurobarometra 2021. gada pavasara dati liecina, ka tikai 28 % iedzīvotāju Latvijā tic, ka ar savu viedokli var ko mainīt savā valstī, **71 % netic, ka viņu balsij ir nozīme**
- ❑ **Virkne sabiedrības grupu nejūtas uzklaustas**. Nākotnē vairāk jāiesaista jaunieši, pašvaldību iedzīvotāji, iedzīvotāji, kuri neizmanto digitālo vidi, krievvalodīgie u.c.
- ❑ **Attieksmi** pret valsti **veido iedzīvotāju personīgā pieredze** – pozitīvā vai negatīvā. Nākotnē jāveicina pozitīvā pieredze, kas rada motivāciju individuālai iniciatīvai
- ❑ Lai vairotu savstarpējo uzticēšanos, visos rīcības virzienos ir pasākumi **aktīvākai un plašākai NVO un ekspertu iesaistei** publiskā sektora darbā, tostarp sabiedrībai nozīmīgu iniciatīvu **skaidrošanā** sabiedrībai un **uzraudzībā**

Valsts kanceleja

Atvērtā valsts

«Lai atvērtās pārvaldības iniciatīvas būtu efektīvas un uzlabotu iedzīvotāju uzticēšanos, šīm iniciatīvām jābūt pietiekami aptverošām no iedzīvotāju skatpunkta un jāiekļauj visa publiskā pārvalde – ne tikai Ministru kabinetam padotās **valsts pārvaldes** iestādes, bet arī **pašvaldības, neatkarīgās iestādes** un **visi** trīs valsts **varas atzari**.

Tādējādi atvērtā pārvaldība jāattiecina uz visiem iedzīvotāju un valsts attiecību līmeņiem, pakāpeniski **virzoties uz atvērtu valsti**».

Par atvērtu valsti (*open state*) skatīt OECD 2017. gada 14. decembra Padomes Rekomendāciju par atvērtu pārvaldību <https://legalinstruments.oecd.org>

Valsts kanceleja

**1. rīcības virziens:
Jēgpilna un efektīva sabiedrības līdzdalība
izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādē**

Valsts kanceleja

Galvenie izaicinājumi

- Jāveido **iekļaujošs dialogs ar sabiedrību**, nodrošinot lielāku **viedokļu sabalansētību**
- **Dialogam ar sadarbības partneriem jānotiek ikdienā**, nevis tikai formāli izpildot normatīvo aktu prasības.
- Valsts pārvaldei **šaurš sadarbības partneru loks, izpratne** par ieguvumiem no līdzdalības nav pietiekama
- Latvijā raksturīga **zema pilsoniskā aktivitāte** un **nepietiekama nevalstisko organizāciju darbības kapacitāte**
- Iedzīvotājiem **nepietiekama informācija par iespējām līdzdarboties**
- Nevalstiskais sektors un nozares pārstāvji - svarīgs publiskās pārvaldes **partneris sabiedrības informēšanā un izglītošanā**
- Publiskajā pārvaldē **vairāk jāizmanto inovatīvas līdzdalības metodes**, veicinot demokrātiskas diskusijas un dažādu pušu mijiedarbību
- Nepieciešams **saglabāt un uzlabot esošās līdzdalības formas**, kuras Latvijas sabiedrība šobrīd vērtē kā vēlamākās

Valsts kanceleja

1. Stiprināt sabiedrības līdzdalības ietvaru un vairot izpratni par efektīvu līdzdalības procesu

Ietvara dokuments par
sabiedrības līdzdalību
un pilsonisko dialogu,
tostarp vīzija par
līdzdalību digitālajā vidē

Sabiedrības līdzdalības
regulējuma pilnveide

Mācību pasākumi
"Efektīva un jēgpilna
sabiedrības līdzdalība"
(Valsts administrācijas
skolā)

Līdzdalības labās
prakses pēcpusdienas

Sabiedrības līdzdalības
digitālā platforma

Valsts kanceleja

2. Popularizēt sabiedrības līdzdalības iespējas, tostarp jauniešu un NVO iesaisti

Komunikācijas
aktivitātes par
līdzdalības iespējām
valsts pārvaldē

Komunikācijas
aktivitātes par
līdzdalības iespējām
nozarēs un pašvaldībās

NVO diena

Līdzdalības budžeta
principu iedzīvināšana
skolās

Jauniešu līdzdalības
prasmes dalībai lēmumu
pieņemšanā Latvijā un
Eiropas līmenī

Valsts kanceleja

3. Stiprināt sabiedrības pārstāvniecību un dialogu ar sabiedrību lēmumu pieņemšanas procesos ikvienā nozarē

Sadarbības partneru pārstāvniecība nozarēs un regulārs dialogs

Nozarēs izmanto efektīvas un mūsdienīgas sabiedrības līdzdalības pieejas

Semināri pilsoniskajai sabiedrībai par TAP portālu

Deliberatīvo diskusiju modelis un deliberatīvo formu attīstība

Caurskatāmība un sabiedrības iesaiste Atveseļošanas fonda plāna un Kohēzijas programmas projektos

NVO klasifikatora izveide pa darbības jomām (ietverta iespēja meklēt)

Valsts kanceleja

2. rīcības virziens: Valsts institūciju darba sabiedrības interesēs atklātība un caurskatāmība

Valsts kanceleja

Galvenie izaicinājumi

- Informācijas nodošana **sabiedrībai saprotamā un cilvēcīgā valodā**
- **Aktīva un mērķtiecīga komunikācija ar iedzīvotājiem** par nozarei nozīmīgiem un sabiedrības interesēm svarīgiem jautājumiem
- **Nevalstiskais sektors un nozares pārstāvji** - svarīgs publiskās pārvaldes **partneris** sabiedrības informēšanā un izglītošanā
- **Valsts iestāžu datu un radītās informācijas pieejamība ikvienam (ne tikai šauram profesionāļu lokam) un izmantošana** pētījumos, sabiedrībai aktuālu jautājumu risināšanā un jaunu produktu attīstībai
- Informācijas pieejamība sabiedrībai par valstij un pašvaldībām piederošo nekustamo īpašumu
- Aktīva komunikācija ar **iedzīvotājiem, kuri neseko oficiālajai informācijai**
- **Atvērto datu popularizēšana un plašāka izmantošana**

Valsts kanceleja

4. Valstij sazināties ar sabiedrību saprotami un cilvēcīgā valodā, skaidrot lēmumus un sarežģītas tēmas, uzsverot ieguvumus

Treniņu cikls
"Saprotama un
vienkārša valoda valsts
pārvaldē – efektīva
komunikācija ar
sabiedrību"

Metodiskie materiāli
valsts pārvaldes
efektīvākai saziņai ar
sabiedrību

Nozaru atvērtās
pārvaldības dialogi –
"Saprotami par
sarežģīto. Izproti
sabiedrības ieguvumus
un iesaisties!"

Aktīva un iekļaujoša
komunikācija ar
iedzīvotājiem,
informācijas nodošana
sabiedrībai mūsdienīgā
un saprotamā veidā

Pieklūstamības principu
un prasību
iedzīvināšana valsts
pārvaldes komunikācijā
ar sabiedrību

Valsts kanceleja

5. Veicināt datu pieejamību un saprotamību, palielinot iedzīvotāju iespējas izmantot tos un veidot datos balstītus risinājumus

Nozaru īstenota sabiedrībai nozīmīgu datu un rīku, tostarp atvērto datu, popularizēšana un skaidrošana

Atvērto datu izmantošanas piemēri un prasmju veicināšana

Sabiedrībai nozīmīgu datu pieejamība noteiktās jomās:

valstij un pašvaldībām piederošie nekustamie īpašumi

valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu (darbinieku) atlīdzība un skaits

plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību informācija

valsts un pašvaldību budžetu izlietojuma dati

valsts amatpersonu deklarācijas

Valsts kanceleja

**3. rīcības virziens:
Pašvaldību atvērtība un iedzīvotāju iespējas
iesaistīties savas pašvaldības darbā**

Valsts kanceleja

6. Veicināt atvērtību un iedzīvotāju iesaisti un līdzdalību pašvaldībās

Atvērtības standartu iedzīvināšana pašvaldībās, veicinot lielāku iedzīvotāju informētību un iesaisti, lai uzlabotu dzīvi savā pašvaldībā

Pašvaldību darbinieku pieredzes apmaiņas par sabiedrības līdzdalības

Pašvaldības iedzīvotāju līdzdalības stiprināšanas pasākumi:

līdzdalības budžeta izmantošana, ātras, vienkāršas aptaujas un konsultatīvi pasākumi, iedzīvotāju padomju izveide, biedrību tikšanās ar pašvaldības vadību, iedzīvotāju ieteikumi par risināmajām problēmām, nomales teritoriju iesaiste, pašvaldību budžetu caurskatāmība

Valsts kanceleja

Ieviešanas jautājumi

Valsts kanceleja

Finansējums plāna īstenošanai

- **pamatā finansējums esošo** (jau piešķirto) līdzekļu ietvaros
- **Atveseļošanas fonda plāna un Kohēzijas politikas programmas ietvaros** pieejamie līdzekļi
- 2023. gadam un turpmākajiem gadiem:
 - **ikviena ministrija** var pieprasīt kā prioritāro pasākumu
 - **horizontālais prioritārais** pasākums:

Plāna īstenošanai nepieciešamais indikatīvais finansējums (digitālā platforma, inovatīvi līdzdalības pasākumi, NVO klasifikators, nozaru atvērtās pārvaldības dialogi, 2 izvērtējumi)

2023. gadam	2024. gadam	2025. gadam
90 000 euro	117 000 euro	95 000 euro

Valsts kanceleja

Kontaktpersonu noteikšana un ieviešanas uzraudzība

Valsts kanceleja ir apkopojusi informāciju par deleģētajiem pārstāvjiem **plāna uzraudzības padomē**

Aptuveni 2 tikšanās gadā par sasniegto progresu

Memoranda padome nodrošina plāna izpildes pārraudzību un platformu NVO viedokļa paušanai

Atskaites par plāna izpildi:

- līdz 2024. gada 1. martam – par laikposmu no 2022. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim,
- līdz 2026. gada 1. martam – par laikposmu no 2024. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim.

Valsts kanceleja

Noderīga informācija

www.mk.gov.lv/lv/atverta-parvaldiba

www.opengovpartnership.org/members/latvia

Plāna pilna versija:

<https://likumi.lv/ta/id/329905-par-latvijas-piekto-nacionalo-atvertas-parvaldibas-ricibas-planu-2022-2025-gadam>

Kontakti:

Inese Kuške, Inese.Kuske@mk.gov.lv, tālr. 67082910

Zane Legzdina-Joja, Zane.Legzdina@mk.gov.lv, tālr. 67082949